

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravnitvju v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Vodilna zvezda katoličanom

v zmešnjavah sedanjega časa.

Vesel krik gre po vseh liberalnih časnikih, odkar je državnega zbora večina z 224 glasovi proti manjšini 71 glasov sklenila, da hoče vladine „verske“ predloge dalje pretresovati in sprejeti. Nekako pogumnega štuli se tudi „Narodov“ dopisnik iz Dunaja, ki utegne eden tistih 224 biti, češ, da „klerikalcem“ vse nič ne pomaga, „da ima cesar odločno voljo „verske“ postave potrditi in uvesti“. Potem podtika prav nesramno „klerikalcem“, — tako imenuje brezverska svojat prave in verne katoličane — „da bi jim kaka mala revolucija delavcev najljubša bila“, ter se — in to odkriva nja strah — nadja, da ne bodo zbrani škofje šli v ogenj za prenapeteže „pravne“ stranke. Slednjič močitelj slovensko liberalstvo tolaži s tem, da je med onimi 224 poslanci, ki so glasovali za „verske“ predloge, 12 katoliških duhovnikov, da torej te postave ne morejo tako strašne in brezverske biti! *) — Graška „Tagesp.“ v zvezi z dunajskimi listi vriska veselja in pje slavo našim mladoslovenskim 4 poslancem, da so zapustili sanjarije slovenskih rodoljubov in presto-

*) Čudno res, da se dopisnik sklicuje na te dvajstere rusinske duhovnike! Mar ne ve, da jih je vlada za se pridobila, in da se v prijaznosti do vlade marsikaj stori, kar bi se sicer ne storilo. Glasovali so tudi pri tretjem branju za postavu, s tem pale se bi zasušili dali! — Zakaj pa dopisnik „Narodovim“ bralcem zamolči, da so trije drugi kat. duhovniki in to prav tehtno zoper predloge govorili, namreč gg. Greuter iz Tirolskega, Wurm, konzist. tajnik z Moravskega in župnik Pavlinovič z Dalmatinskega, in da se je tem pri glasovanju proti predlogam pridružil četrti duhovnik, profesor Valusi z Goriškega. — Po dopisnikovi logiki bi sploh sedanja ustava iz katoliškega ozira morala izvrstna biti, ker ni le samo opat Helfferstorfer, ampak celó tudi dunajski nadškof in kardinal njen prijatelj bil. „Bil“ pravimo, ker je prvi slednjič vendar spoznal, da ne more več z ustavaki iti; kardinal pa je ravno škode okolo sebe zbral, da protestujejo proti državno-policijski sistemi katoliški cerkvi nasproti. —

pili v tabor ustavakov! Tako se hujska in bega po brezverskih novinah občinstvo, se podžigajo strasti in sovraštvo proti kat. cerkvi, da človeka gróza popada viditi tolike zmešnjave in pohujšanja po svetu. —

Toda: „Navidezno pobitje resnice bode začetek njene zmage“ — je rekel poslanec Greuter v svojem lepem govoru. Zasvetila je res svetla zvezda, ki zagotavlja katoličanom naposled zmago zoper nasilstvo, ki hoče svobodo sv. kat. cerkve zatreti: poslali so namreč sv. Oče, Pij IX., okrožnico do vseh avstrijskih škofov, v kateri razodevajo svojo sodbo o „verskih“ predlogah in opominjajo škofe njih dolžnosti v sedanjih, za kat. cerkev in blagor duš toliko nevarnih časih. Besede poglavarja kat. cerkve in namestnika Božjega na zemlji morajo vsem, ki še hočejo za kat. kristijane veljati, vodilna zvezda biti, da jih duh laži in goljufije ne spravi ob najsvetejšo stvar, ob sv. vero! V ta namen povzame memo za kat. Slovence poglavitne stvari iz papeževe okrožnice in želimo iz srca, da jih vsakdo zvesto ohrani in vsako laž od sebe odbije.

Sv. Oče najprej omenjajo, kako britko da jih je zadel glas, da zdaj tudi v Avstriji pretijo kat. cerkvi hude nezgode. „Te nezgode Nam prizadevajo toliko večjih britkosti, ker prihajajo od vlade avstrijskih ljudstev, ktere so v najvažnejših dobah kršanskega državnega reda v tesni zvezi z apostolsko rimsko stolico pogumno se vojskovale za kat. vero“. — Potem omenjajo, da so 22. jun. l. 1868 obsodili in za neveljavne izrekli šolske postave z drugimi, na kolikor pravicam sv. cerkve in sklenjenim pogodbam nasprotujejo. „Sedaj se državnemu zboru predlagajo nove postave, katerim je — proti uredbi Gospoda našega J. K. — namen, kat. cerkev spraviti pod najpogubnejšo sužnost in samovolje državne oblasti“.

Kat. cerkev — tako učijo sv. Oče dalje — nima samo od stvarnika in odrešenika oblasti,

svet učiti, službo božjo opravljati in v zveličanje vernikov zakramente deliti, marveč tudi lastno in popolno oblast, vernike vladati, to je: postave jim dajati in za nje pokornost tirjati v vseh stvareh, ki merijo na to, da se namen kraljestva božjega na zemlji doseže. — Oblast vernike vladati je po svojem Božjem izviru neodvisna od posvetne oblasti, in se vrši po lastnih postavah, po lastnem pravu in po lastnih predstojnikih. Kakor imajo ti dolžnost vladati, tako imajo verniki dolžnost pokornim biti. „Zatorej pa imajo katoliški narodi najsvetejšo pravico, da jih državna oblast ne overa, po svoji sveti dolžnosti ravnati se po nauku, redu (disciplini) in postavah sv. cerkve.“

„Po postavah, ki so avstrijskemu drž. zboru predložene, se pa s Kristusovo cerkvijo skoro v vseh razmerah in činih, ki spadajo v vladanje vernikov, tako dela, kakor da je svētna oblast najvišja, kterej mora cerkev pokorna biti.“ „Namesto posvečene oblasti, ki je po Božji naredbi za vladanje cerkve postavljena, bi naj bila samovoljnost in oblast posvētne vlade.“

Zastran pogodbe (konkordata), ki je bila l. 1855 med poglavarjem kat. cerkve in kat. vladarjem sklenjena, potrjena in kot „državna postava“ razglašena, s katero se pa zdaj dela, kakor da nima več veljave, „protestujejo“ sv. Oče proti temu, ker niso bili o tem vprašani, in ker se hoče celó novo pravo vpeljati, vsled kterega bi „posvetna vlada samovoljno o duhovskih in cerkvenih zadevah zaukazovala.“ — „Mnogo bi bilo govoriti o napakah, kterih se je bati, če se take postave izpeljejo. . . Skoro vse cerkvene službe*) in duhovnije (beneficije), še celó izvrševanje pastirskih dolžnosti se izroča posvētni oblasti tako, da bi cerkveni predstojniki, ako se (kar Bog obvari) tem naredbam podvržejo, ne mogli več svojih škofij vladati po cerkvenih predpisih, ampak bi se morali ravnati po migljajih in samovolji državnih oblastnikov.“

O postavah, ki zadevajo redovnike, sodijo sv. Oče, da so osnovane „v pogubo redov.“ — Ob koncu se obračajo v prísrčnih besedah do vseh škofov, rekoč: „Ko se tedaj pravice sv. cerkve napadajo, je vaša dolžnost, braniti vernike! . . Tudi še nismo upanja zgubili, da bode Bog te nezgode od svoje cerkve odvrnil. Dobro upanje nam daje udanost in vera preljubega sina v Kristusa, cesarja in kralja Franca Jožefa, kterega smo ob enem za božjo voljo prosili, da naj nikdar ne dopusti, da bi v nja prostranem cesarstvu cerkev sramotni sužnosti, nja katoliški podložniki pa najhujšim stiskam podlegli.“

V Rimu 7. marcija 1874.

Pij. IX.

Štajerski dež. zbor.

XXI. Seja. (Konec.) Za javno bolnišnico v Gradci se dovoli 153.399 gld., po odbitih stroških za 139.421 gld. plača dež. blagajnica 13.978 gold. — Za preskrbljevanje siromašnih bolnikov po javnih dež. bolnišnicah doplača dežela 211.100 gld. — Za cepljenje kozá (osepnice) dovoli se 10.000 gld. in sprejme ob enem nasvet finančnega odbora, da namreč dež. odbor skuša vlado na to pripraviti, da še v sedanjem zasedanju državnega zbora predloži postavo o posilnem stavljenju kozá. Po tem suhoparnem sklepanju o številkah proračuna pride na vrsto stvar, pri kterej so se bile dušice liberalne večine zopet pokrepčale, namreč vprašanje zastran usmiljenih sester, ki imajo javno bolnišnico, porodnišnico in najdenišnico na svoji oskrbi. Zdravniki ne morejo prav trpeti usmiljenih sester, ki so redovnice kat. cerkve, in bi rajši posvetnih postrežnic v bolnišnici imeli, to je poglavitni vzrok, drugi — se dajo s trte zviti. Redovnice pa imajo pogodbo, vsled ktere se ne morejo odpraviti, ako samé in sicer leto poprej pogodbe ne odpovedó. Finančni odbor je pograbil poročilo deželnega odbora, v katerem je sporočeno, da se — zdravniki pritožujejo proti upravi usmiljenih sester. Sestre nočejo ponoči bolnikom streči (če je res, kar pa ni verjeti), posebno pa onim ne, ki imajo nesramne bolezni (temu se pa ni čuditi; pametni zdravniki tega od usmiljenih sester ne tirjajo), da je slednjič uprava predraga (od bolnikov 3. reda, kterih je največ, za ktere torej deželna blagajnica največ potroši, se plačuje — 15 kr. za vsacega na dan!); da se slednjič postrežniki in postrežnice prepogosto spreminjajo in so preslabo plačani in preskrbljeni (gotovo po vrednosti njih zaslužnja). — Gledé na te, zares neopravičene pritožbe predlagal je fin. odbor prav robato resolucijo, da se namreč usmiljene sestre za zdaj obdržijo, toda le s pogodbo, da so svetovni postrežniki (ce) neodvisni od njih. One (usmiljene sestre namreč) se naj imajo in plačujejo kakor drugi postrežniki. Naj se pa skrbi, da se posebni postrežniki (ce) izučijo za ta posel, kterim potem ravnateljstvo opravila odkazuje. —

Dež. odbornik Pairhuber je sicer potrdil prej navedene pritožbe, a pristavil je iz svoje skušnje, „da od strani bolnikov, ki so v teh dobrodelnih zavodih bili, dozda še nobene pritožbe ni bilo, marveč so bolniki hvalé pripovedovali, kako ljubeznjivo in skrbljivo da se je z njimi ravnało, da zamore tudi s hrano vsak zadovoljen biti.“ (Sploh se nam silno smešno dozdeva, če se zdravniki sklicujejo na to, da bolnikom hrana ni prav! Najboljša juha se bolniku studi, in usmiljene sestre ne delajo za dnino al da bi obogatele, marveč iz višjih — verskih ozirov, pri kterih le prismuknjenec dobičkarijo al kaj ta-

*) Po sprejetem odborovem predlogu vse. Vredn.